

İÇ DENETİM STANDARTLARI: NEDEN ÖNEMLİDİR?

Günümüzün iş ortamında, etkili ve etkin bir iç denetim fonksiyonuna sahip olmak gerçek bir gerekliliktir. İç denetim, etkin kurumsal yönetişimin temel köşe taşları arasındadır.

İç denetimin misyonu, paydaşlara risk-bazlı ve objektif güvence, tavsiye ve öneriler ve içgörü sağlayarak kurumsal değeri korumak ve geliştirmektir. Genellikle bir denetim komitesinin gözetimi altında, iç denetçiler, kurumun prosesleri, operasyonları ve hedeflerini gözden geçirirler ve üst yönetime ve yönetim kuruluna kritik konularda bilgiye dayanan kararlar verebilmeleri için gereken bilgileri sağlarlar.

İç denetim iyi bir kurumsal sağlık için yaşamsal öneme sahip olduğundan dolayı, yönetim kurulunun olmazsa olmaz sorumluluklarından biri de iç denetçilerin işlerini iyi yapmalarını sağlamaktır. Fakat bir yönetim kurulu iç denetçilerin kuruma etkin ve etkili bir biçimde hizmet etmelerini nasıl sağlayabilir?

Bu sorunun yanıtı, İç Denetim Mesleki Uygulamaları İçin Uluslararası Standartlarda ("Standartlar") bulunmaktadır. IIA'nın yayımladığı Standartlar, bir kurumun iç denetçilerinin temel hizmetlerini zamanında, maliyet-etkin bir tarzda, istikrarlı ve doğru biçimde vermelerini sağlamak için gereken temel mekanizmayı inşa etmektedir.

"Standartlar, iç denetçilere, örneğin bir denetim için

hazırlanmak ve denetimi gerçekleştirmek de dahil işlerini planlamaları ve uygulamaları konusunda bir pusula vermektedir," diyor PKMiller Risk Consulting, LLP'nin başkanı, emekli Deloitte ortağı ve Uluslararası İç Denetim Standartları Kurulu'nun (IIASB) şimdiki başkanı olan Patty Miller, CIA, QIAL, CRMA, CPA, CISA. Miller'a göre, Standartlar, iç denetçilerin asgari kabul edilebilir performans düzeyleri belirleyerek kurumlarının operasyonlarını geliştirmelerine ve kurumlarına değer katmalarına yardımcı olmaktadır. Standartlar, aynı zamanda:

- Geniş kapsamlı bir katma değerli iç denetim yapmak için uygun bir çerçeve sunmakta;
- İç denetim pratiğini temsil eden temel prensipleri çizmekte;
- İç denetim performansının değerlendirilmesi için temel oluşturmakta ve

- Kurumsal prosesler ve operasyonların geliştirilmesini teşvik etmektedir.

Profesyonellik İçin Global Kabul Gören Standartlar

Standartlar, tüm dünyada iç denetçiler için bir mihenk taşı olarak kabul edilmektedir ve üç düzineden daha fazla resmen izin verilmiş çevirileri vardır. Bazı ülkelerde

ulusal mevzuata da dahil edilmişlerdir.

IIASB tarafından geliştirilen ve güncellenen Standartlar, tüm dünyada iç denetçiler, paydaşlar, akademisyenler ve diğer konu uzmanlarından oluşan çok daha geniş bir grubun görüş ve fikirlerini temsil etmektedirler. IIASB, teklif edilen değişiklikleri çıkartmadan ve yayımlamadan önce kapsamlı danışma ve tartışmalar yapmaktadır ve bu teklif edilen değişiklikler ancak ve sadece değişiklik taslağı asgari 90 günlük bir "taslak metni görüş ve önerilere açma" süresi boyunca kamuoyunun görüş ve önerilerine açıldıktan sonra yapılabilir. Daha sonra, teklif edilen değişikliklerin IIASB tarafından onaylanması gerekir.

Ayrıca, IIA Yönetim Kurulu tarafından tayin edilmiş bir gözetim organı olan Uluslararası Mesleki Uygulamalar Çerçevesi Gözetim Konseyi (IPPF), Standartların küçük ya da büyük, özel ya da kamu sektöründen herhangi bir kurum veya örgüt tarafından kullanılmaya uygun olmasını sağlamak için standart belirleme sürecinin zorluklarını ve kesinliğini değerlendirir ve bu konuda görüş ve öneriler sunar. Sonuç, herhangi bir iş ortamı için yeterince esnek, fakat aynı zamanda yönetim kurulu üyelerine aldıkları iç denetim hizmetinin kalitesi hakkında gerekli güvenceyi vermek için yeterince kesin ve kati bir kılavuzlar setidir.

Bilgiye Dayanan Kararlar Alabilmek İçin Güvenilir Bilgilendirme

Standartlar, iç denetimin hizmetlerine bel bağlayan ve bu hizmetleri kullananlar için kilit önemi haizdir. "Yönetim kurulları, iç denetim biriminin Standartlara uygun faaliyet göstermesi yönünde bir beklenti tesis etmelidirler," diyor Miller. Böylece, yönetim kurulları, iç denetim birimini değerlendirmek için Standartları kullanabilirler. Standartlar, kurumların en azından her beş yılda bir Standartlara uyumun değerlendirilmesini de içeren bir bağımsız dış kalite değerlendirmesi yaptırmalarını gerektirmektedir. Bir değerlendirmenin başarıyla tamamlanması, iç denetçilerin faaliyetleri ve işlerinin Standartlara uygun bir biçimde yapıldığını ifade etmelerine ve böylece, yönetim kuruluna ve denetim komitesine iç denetim biriminin mesleki yetkinliği ve uzmanlığı hakkında bir güvence sağlamalarına olanak sağlar.

İç Denetim Gözetimi

İç denetim fonksiyonu ve biriminin gözetimi, mesleki standartlara uyumu sağlamanın ötesine geçer. Gözetim sorumluluklarının bir parçası olarak, bir denetim komitesi:

- İç denetim yöneticisinin tayini, değiştirilmesi, tekrar görevlendirilmesi ve görevden azli konularını gözden geçirmeli ve onayını vermelidir.
- İç denetim tüzüğünü gözden geçirmeli/onaylamalı ve iç denetim tüzüğünün denetim komitesi tüzüğüne uygun olmasını sağlamalıdır.
- Denetim planını ve bu planda yapılan önemli değişiklikleri gözden geçirmektedir.
- İç denetçinin bağımsızlığını ve objektifliğini sağlamalıdır.
- İç denetim departmanının bütçesini ve kadrosunu gözden geçirmelidir.
- İç denetçi sertifikasyonunu ve diğer mesleki gelişmeleri teşvik etmelidir.
- İç denetim yöneticisiyle özel bir görüşme gerçekleştirmelidir.
- İç denetim yöneticisinden hem teknolojik gelişmeler ve trendler hakkında bilgiler hem de denetim bulguları hakkında raporlar almalıdır.
- İç denetimin İç Denetim Mesleki Uygulamaları İçin Uluslararası Standartlara uyup uymadığını değerlendirmelidir.

Dış denetçiler de iç denetim birimini kavramalı ve anlamalıdır. Bu süreç içerisinde, dış denetçiler, normalde, ya doğrudan doğruya iç denetim departmanını değerlendirmek için Standartları kullanarak ya da iç denetim departmanının son bağımsız kalite güvencesi değerlendirmesinin sonuçlarını gözden geçirerek Standartlara uyumu değerlendirirler.

Uyamamak: Neler Yanlış Gidebilir?

İç denetim, bir kurumun hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek risklerin tespit edilmesi ve tanımlanmasını, kurum liderlerinin bu riskler hakkında bilgi sahibi olmasına yardımcı olunmasını ve risklerin kabul edilebilir bir seviyeye indirilmesinde yardımcı olacak iyileştirmelerin proaktif bir şekilde tavsiye edilmesini içeren ve kapsayan karmaşık bir görevdir. Standartlar, iç denetçilerin temel görevlerini sürekli olarak etkin bir biçimde yerine getirmelerinin sağlanmasına yardımcı olurlar.

“En büyük sorun yanlış ve yanıltıcı güvencelerdir,” diyor Miller, “özellikle denetçiler bir denetimde bir şeyleri kaçırlırlarsa ve aslında durum bunun tam tersi olmasına rağmen süreçlerin iyi kontrol edildiği ve yönetildiği sonucuna varılırsa. İç denetim işlevi Standartlara göre yerine getirilmediği takdirde, önemli riskler göz ardı edilebilir.” Sonuç olarak, iş fırsatları kaçırılabilir ve kurumun belirlediği amaçlarına ulaşamaması riski artabilir.

Daha az yaygın olan bir durum da, iç denetçiler Standartlara uymadıkları takdirde, yönetim kurullarının daha fazla sorumlulukla yüz yüze kalmalarıdır. Örneğin, Standartlar, iç denetim yöneticisinin (CAE) iç denetim tavsiyelerinin yönetim tarafından etkin bir biçimde uygulanmasını ya da kurumun eyleme geçmeme riskini anlamasını ve kabul etmesini sağlamak ve izlemek amacıyla yönelik bir süreç kurmasını gerektirir ve öngörürler. Bu kural, yönetim kurulunun sorumluluğunun sınırlandırılması için hayati önemi haiz olabilir. Devam eden bir suiistimal eyleminin yönetim kuruluna bildirildiği, fakat hiç kimsenin problemin tatmin edici bir biçimde ele alınmasını sağlamak için durumu izlemediği bir durumun potansiyel sonuçlarını düşünün. Problemin yönetim kuruluna bildirilmesi, fakat gereken uygun düzeltici tedbirlerin alınmasının sağlanmaması yönetim kuruluna yönelik ihmal suçlamaları için kapıyı açabilir.

Öte yandan, bir iç denetim birimi görev ve işlerini Standartlara uygun olarak ifa ettiğinde, iç denetçiler risk yönetimi, kontrolü ve yönetişimi süreçlerinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için sistematik ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumlarının hedef ve amaçlarına ulaşmasında yardımcı olabilirler.

İlk bakışta, iç denetim standartları karmaşık ve gizemli görünebilir. Fakat bu standartları anlayan yönetim kurulu üyeleri güvene dayanan görevlerini ifa etmek için daha iyi bir pozisyonda olacaklar ve iç denetçilerin sundukları hizmetlerden istifade edebileceklerdir. Standartlara uyumları hakkında iç denetçilerinizle son zamanlarda konuşmadıysanız, bu konuyu gelecek denetim komitesi veya yönetim kurulu toplantısının gündemine koymak isteyebilirsiniz.

Denetim komitesinin kurumun Standartlara uyup uymadığını belirlemek için sorması gereken ilk 5 soru şunlardır:

1. CAE (iç denetim yöneticisi) bilinen Standartlara aykırılık durumlarını ve bu durumların etkisini proaktif bir biçimde açıklıyor mu?
2. İç denetim biriminin iç değerlendirme ve dış değerlendirme sonuçları hakkında raporlamayı da içeren bir devamlı Kalite Güvencesi ve Geliştirme Programı (QAIP) var mı?
3. İç denetim biriminin Standartların zorunlu niteliğini özellikle kabul eden bir tüzüğü var mı?
4. CAE, bağımsızlığın veya objektifliğin zarar görebileceği alanları proaktif bir biçimde gündeme getiriyor mu?
5. CAE, yönetimin riski kabul etmesinin kurum açısından kabul edilemez olabileceği alanları gündeme getiriyor mu?

Hızlı Anket Sorusu

Kurumunuzun iç denetim birimi kurumsal değerleri geliştirme ve koruma görevini yerine getirmek için ne kadar iyi çalışıyor?

Cevaplamak için aşağıdaki sayfayı ziyaret ediniz ve diğerlerinin cevaplarını görünüz.

www.theiia.org/goto/quickpoll

IIA Hakkında

Institute of Internal Auditors (Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü) 190 ülkede 180.000 üyesi bulunan küresel bir mesleki birliktir. IIA, iç denetim mesleğinin savunucusu, uluslar arası standartların düzenleyicisi, baş araştırmacı ve eğitcisidir.
www.globaliia.org

Ücretsiz Abonelik

Ücretsiz abonelik için;

www.globaliia.org/Tone-at-the-Top sitesini ziyaret ediniz ya da +1-407-937-1111 numarasını arayınız.

Okuyucu Görüşleri

tone@theiia.org adresine görüş ve yorumlarınızı gönderiniz.

İçerik Danışma Kurulu

Üst yönetim ve yönetim kurullarındaki deneyimleriyle birlikte, aşağıda belirtiler saygıdeğer uzmanlar, bu yayının içeriğine doğrudan katkı sağlamaktadırlar.

Martin M. Coyne II
Michele J. Hooper

Nancy A. Eckl
Kenton J. Sicchitano

TONE
—atthe—
TOP

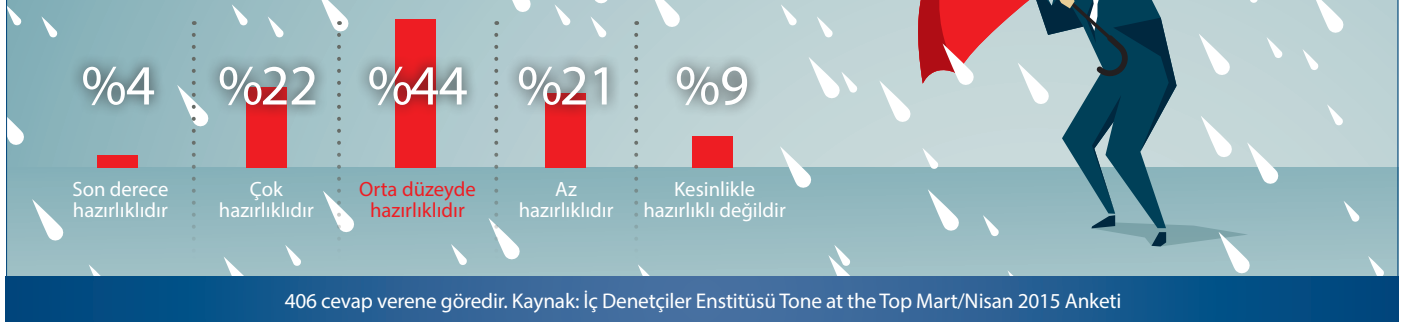
NONPROFIT ORGANIZATION
U.S. POSTAGE
PAID
THE INSTITUTE OF
INTERNAL AUDITORS

247 Maitland Ave.

Altamonte Springs, FL 32701-4201 USA

Hızlı Anket Sonuçları:

Kurumunuz bir itibar krizine karşı gereken tedbirleri almaya ne kadar hazırlıklıdır?

Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsünün (Institute of Internal Auditors Inc., "IIA") Telif Hakkı © 2013 kesinlikle saklıdır. IIA isminin veya logosunun çoğaltılmasında ABD federal ticari marka tescil sembolü olan * kullanılacaktır. Bu materyalin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz.

Değiştirildiği onaylanmadıkça tüm maddi yönlerden orijinali ile aynı olan bu çevirinin yayınlanması için telif hakkı sahibi olan Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal Auditors Inc., "IIA") 247 Maitland Avenue, Altamonte Springs, Florida 32701-4201, ABD isimli kurumdan izin alınmıştır. Bu belgenin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz, bir geri alma sisteminde depolanamaz, veya hiçbir formda veya elektronik, mekanik, fotokopi, kaydetme veya başka bir şekilde hiçbir suretle aktarılamaz.

İşbu belge Türkiye İç Denetim Enstitüsü tarafından 27/07/2015 tarihinde çevrilmiştir.